

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

KUJA-malli - suunnitelmavalmiudesta kohti todellista valmiutta

Helsingin tietoturvapäivä

Aki Pihlaja
 @PihlajaAki @KUJAprojekti

22.10.2019

Kuka?

Aki Pihlaja

Projektipäällikkö

KUJA2: Kuntien ja maakuntien
jatkuvuudenhallinta

Suomen Kuntaliitto
Töissä

Suomen Kuntaliitto

Imatran kaupunki

4Ks Finland Oy

RDG Riskienhallinta

Helsingin Satama

ISAF/Afganistan, KFOR/Kosovo

Koulussa

Sotatieteiden maisteri, viranomaisyhteistyö 2016

Tradenomi, turvallisuusjohtaminen ja
riskienhallinta 2008

TULEVAISUUDEN KUNNAN ROOLIT

4 ELINKEINO- ja
TYÖLLISYYS-
ROOLI

1. SIVISTYSROOLI

7. KEHITTÄJÄ- ja
KUMPPANIROOLI

3. OSALLISUUS- ja
YHTEISÖROOLI

6. ITSEHALLINTO-
ROOLI

5 ELINYMPÄRISTÖ-
ROOLI

2. HYVINVOINTI
ROOLI

YHTEISIÄ
ASIOITA

KOHTAAMIS-
PAIKKOJA

YHTEIS-
TOIMINNALLISUUS

HALLITUKSEN
REFORMI

MAA

TE-UUDISTUS

TURVALLISUUSROOLI?

Kuntaliitto
Kommunförbundet

KUVI
TEL
LEN

Keskeisiä muutosvoimia - riskienhallinta

Kunnan rooli osana yhteiskunnan turvallisuutta?

- Kunnan rooli korostuu erityisesti
 - kriittiseen infrastruktuuriin
 - väestön toimintakykyyn
 - henkiseen kriisinkestävyyteen ja
 - sisäiseen turvallisuuteen liittyvissä tehtävissä

Onko merkitys ymmärretty?

- a) Kunnissa
- b) valtiotasolla

Uhkia, joihin kunnassa on varauduttava

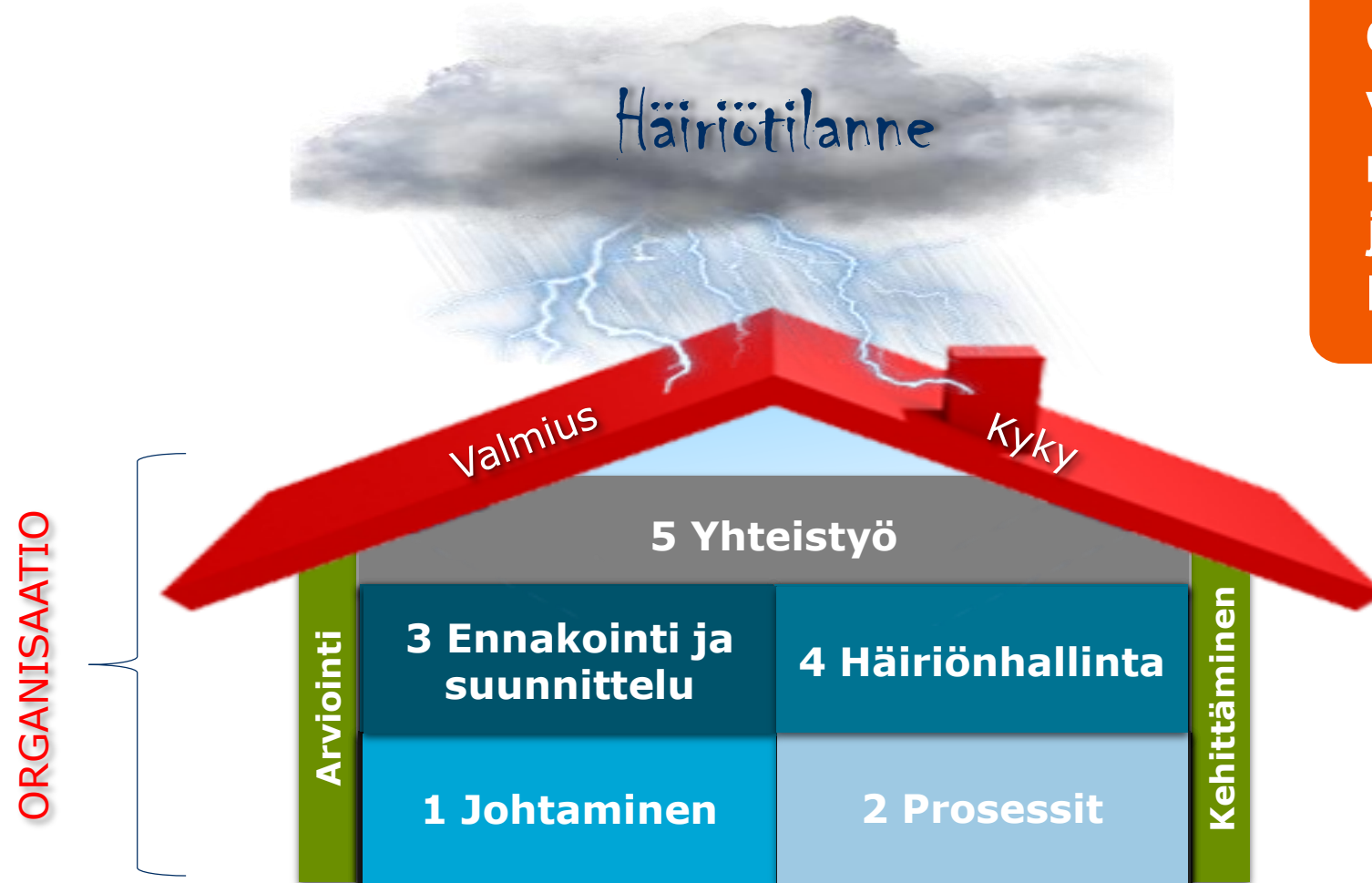
Perustiedot

- Toteutus: Suomen Kuntaliitto ja Huoltovarmuuskeskus
- Aikataulu:
 - ✓ KUJA1: 2014 - 2016
 - ✓ KUJA2: 2017 - 2020
- Laaja poikkihallinnollinen ohjausryhmä ja projektiryhmä
- Tarkoitus tiivistettynä (KUJA2):
 - ✓ tukea kuntia varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan kehittämisessä
 - ✓ Edistää kuntien ja niiden keskeisten sidosryhmien yhteistoimintaa sekä yhteistä ymmärrystä varautumiseen liittyen

Tavoitteet 2019-2020

- KUJA-konseptin ja sen työkalujen kehittäminen sekä hyödyntämisen laajentaminen
- Turvallinen ja kriisinkestävä kunta -verkoston toiminnan koordinointi ja tukeminen
- Kuntien varautumisen tukeminen sekä yhteistyön edistäminen
- Kuntien varautumisohjeistuksen kehittäminen
- Paikallisen ja alueellisen tason turvallisuus- sekä varautumistoimijoiden kansainvälisen yhteistyön vahvistaminen

KUJA-malli

Organisaation valmius ja kyky vastata erilaisiin häiriötilanteisiin muodostuu osa-alueista (1-5), joita voidaan arvioida ja kehittää KUJA-työkaluilla

Mikä KUJA-malli on?

KUJA-mallin kolme kokonaisuutta:

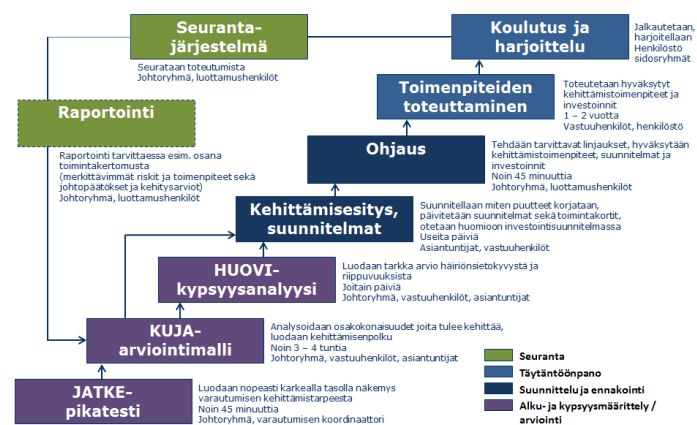
Mitä tehdä, jotta valmius ja kyky ovat riittävät?

Sisältömalli

MODUULI 1 Jatkuvuudenhallinnan johtaminen	MODUULI 2 Jatkuvuudenhallinnan prosessit	MODUULI 3 Ennakointi ja suunnittelu	MODUULI 4 Häiriöhallinta ja kriisijohtaminen
Perusteet, ohjeistus, vastuut	Hallintajärjestelmä ja prosessit	Toimintaympäristön seuranta	Tilannekuva ja tilannetietoisuus
Ydintoimintojen kriittisyyden arviointi	Sisäilyttäminen muihin prosesseihin	Suunnitelmat ja toimintamallit	Reagointi ja hälyttäminen
Nykytilan tunnistaminen	Organisointi, resursointi ja osaaminen	Suunnitelmien toimeenpano	Kriisijohtamisen käynnistäminen
Johdon tahtotilan varmistaminen	Riskienhallinta	Perehdyttäminen ja kouluttaminen	Operatiivinen toiminta häiriötilanteessa
Toimintavarmuuden kehittäminen	Jatkuvuudenhallinta hankintaprosesseissa	Harjoittelu	Tiedottaminen ja kriisiviestintä
Seuranta ja ohjaus	Sopimuskuppanien arviointi	Resurssien ja toimintaedellytysten varmistaminen	Toipuminen ja arviointi
MODUULI 5 Yhteistyö			
Yhteistoiminnan johtaminen	Yhteistyön rakenteet ja resurssit	Toimintaympäristön yhteinen seuranta	Yhteistoiminta häiriön hallinnassa
Painopisteiden määrittely	Yhteinen riskien arviointi	Yhteinen suunnittelu ja harjoittelu	Yhteistyön arviointi ja kehittäminen

Miten valmius ja kyky saavutetaan?

Toteutusmalli

Millä työkaluilla?

KUJA-arviointityökalu

u

KUJA-pikatesti

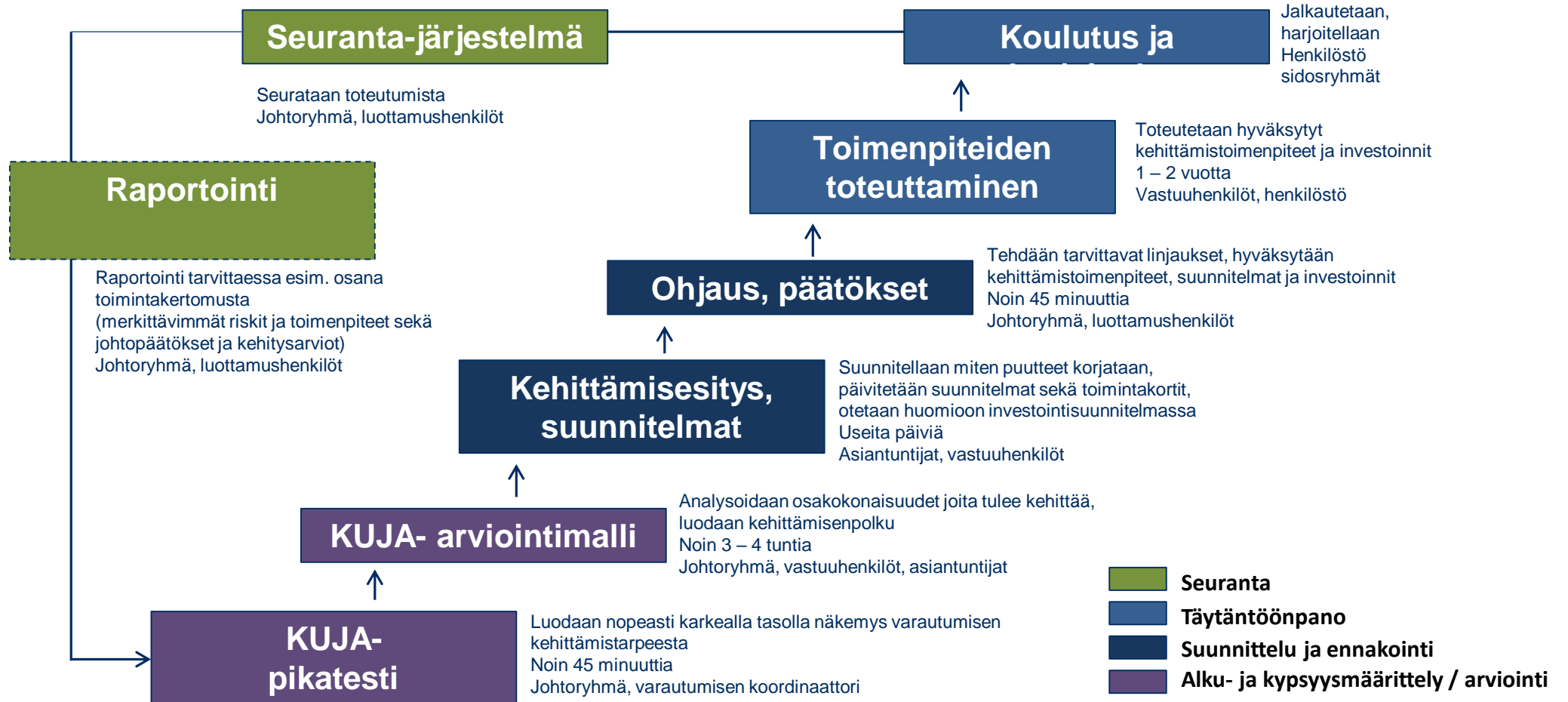
MODUULI 1 Jatkuvuudenhallinnan johtaminen	MODUULI 2 Jatkuvuudenhallinnan prosessit	MODUULI 3 Ennakointi ja suunnittelu	MODUULI 4 Häiriöhallinta ja kriisijohtaminen
Yhteinen arviointi ja suunnittelu	Yhteinen arviointi ja suunnittelu	Yhteinen arviointi ja suunnittelu	Yhteinen arviointi ja suunnittelu

Yhteinen arviointi ja suunnittelu	Yhteinen arviointi ja suunnittelu	Yhteinen arviointi ja suunnittelu	Yhteinen arviointi ja suunnittelu
1	2	3	4

VARAUTUMISEN JA JATKUVUUDENHALLINNAN SISÄLTÖMALLI – OSA-ALUEET/KYVYKKYYDET

KUJA-mallin esimerkkitoeutus

KUJA-arviointimalli – esimerkki arviointikortista

2 Jatkuvuudenhallinnan prosessit	Heikko	Puutteellinen	Perustaso	Sitoutunut	Edelläkävijä
Kohta 2.3	1	2	3	4	5
Johdon tahtotila					
Itsearvio					
Ulkopuolinen arvio					
Sisällyttäminen keskeisiin prosesseihin					
Keskeinen asiasisältö	Ei huomioitu	Huomioitu puutteellisesti	Varautuminen on pääosiltaan integroitu muihin prosesseihin	Varautuminen on liitetty tiiviisti ja kattavasti osaksi muita prosesseja	Toiminta on proaktiivista ja laajaa
Kysymyksellä arvioidaan: Onko varautuminen kiinteä osa organisaation normaalia johtamista sekä toiminnan ja talouden suunnittelua?	Varautumista ja jatkuvuudenhallintaa ei ole huomioitu tai ohjeistettu muissa organisaation prosesseissa.	Varautuminen ja jatkuvuudenhallinta on huomioitu sekä sitä on ohjeistettu hajanaisesti sekä puutteellisesti joissain organisaation prosesseissa.	Varautumiseen ja jatkuvuudenhallintaan liittyvät asiat on huomioitu vähintään yleisellä tasolla keskeisissä johtamisen prosesseissa ja asiakirjoissa sekä näiden prosessien kuvauksissa ja ohjeissa.	Varautuminen on huomioitu kattavasti osana johtamista sekä toiminnan ja talouden suunnittelua sekä keskeisten prosessien omissa ohjeistuksissa.	Varautuminen on luonnollinen osa kaikkia organisaation prosesseja. Toiminnan ja talouden suunnitteluprosessissa on kuvattu jatkuvuudenhallinnan sekä riskienhallinnan huomioiminen osana prosesseja.
Tarkennukset Varautuminen tulisi huomioida myös organisaation keskeisissä prosesseissa sekä näiden ohjeistuksissa (esim. hallintosääntö, strategia, konserniohje, riskienhallintaohje, talouden ja toiminnan suunnittelu, investointi- ja henkilöstösuunnitelmat, koulutussuunnitelmat ja -rekisterit sekä hankintaohje).			Esim. strategiat, toimintaohjelmat ja -suunnitelmat, hankinnat, talousarvio, tilinpäätös ja toimintakertomus	Varautuminen sisällytetty prosessikohtaisiin ohjelmiin ja suunnitelmiin, esim. henkilöstösuunnitelmat, sopimukset ja hankinnat jne.	
Huomiot ja muistiinpanot					
Itsearvio	Saatavilla ilmaiseksi: www.kuntaliitto.fi/kuja				
Johdon tahtotila					
Ulkopuolinen arvio					

- KUJA-mallin brändityö käynnissä, tulossa uusi ja selkeämpi ulkoasu
- E-learning aineisto valmisteilla yhdessä TTL:n kanssa
- Kuntien varautumisoppaan päivitys v. 2020 – KUJA-mallin mukainen valmiussuunnitelmapohja mukaan
- Selvitys sähköisen työkalun toteuttamisesta
- KUJA-mallin koulutus sote-puolella käynnistymässä, testaus käynnissä myös pelastustoimessa

SOTEKUJA-projektin julkaisut

- [Valmius- ja jatkuvuudenhallintasuunnitelma. Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille.](#)
- [Sopimusperusteinen varautuminen. Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille.](#)
- [Kyberturvallisuus. Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille. \(STM:n julkaisuja 2019:14\)](#)

SOTEJOKI-projektin resilienssimalli

Hankkeesta lisätietoa: <https://www.ttl.fi/wp-content/uploads/2019/05/Esite-Sotejoki-hanke.pdf>

Turvallinen ja kriisinkestävä kunta -verkosto

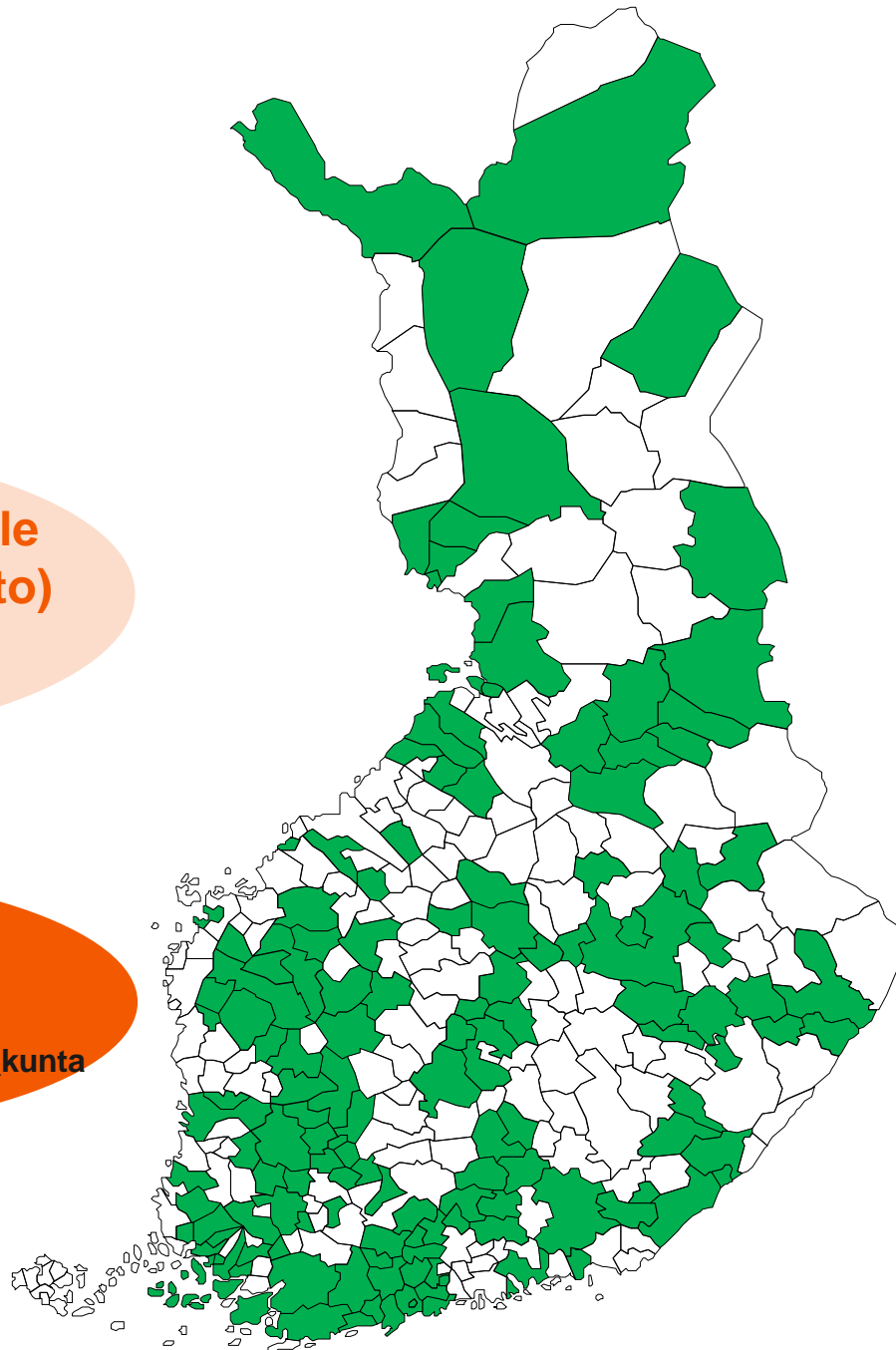
**Peruskuntien henkilöstölle
(myös sidosryhmäverkosto)**

Mukaan verkostoon?

→ Postia aki.pihlaja@kuntaliitto.fi

**Tavataan Porissa
13.-14.11.2019!**

www.pori.fi/turvallinen_ja_kriisinkestava_kunta

Perustettu 2018

**Mukana 302 henkilöä
146 eri kunnasta**

**Tarkoituksena
kuntien turvallisuus-,
varautumis- ja
riskienhallintatyön
tukeminen**

Uutiskirje 22.10.2019: Digitaalinen toimintaympäristö ja kyberturvallisuus

- Turvallisuuskomitealta suositus kuntien kyberturvallisuuden edistämiseksi
Turvallisuuskomitea suositaa, että kunnat ottaisivat huomioon kyberturvallisuudesta annettuja ohjeita omassa varautumisessaan...
<https://turvallisuuskomitea.fi/tiedote-turvallisuuskomitean-kokous-2-9-2019/>
- Suomen kyberturvallisuusstrategia 2019 on julkaistu
Periaatepäätöksen kolme strategista linjausta ovat kansainvälinen yhteistyö, kyberturvallisuuden johtamisen, suunnittelun ja varautumisen parempi koordinaatio sekä kyberturvallisuuden osaamisen kehittäminen.
<https://turvallisuuskomitea.fi/suomen-kyberturvallisuusstrategia-2019/>
- Kuntaliiton yleiskirje 9/2019: Kyberhyökkäykseen liittyvistä uhkakuvista tiedottaminen ja tietoturvavastaavien verkosto
Jos kuntanne/kuntayhtymänne joutuu tietoturvaloukkauksen kohteeksi, kannattaa ilmoittaa tapahtuneesta heti Kyberturvallisuuskeskukselle...
Kuntaliitto on perustamassa kuntien tietoturvavastuuhenkilöiden verkostoa. Tämän verkoston rakentamiseksi Kuntaliitto pyytää kuntatoimijoita nimeämään omista organisaatioistaan vastuuhenkilöt ja mahdolliset varahenkilöt. Lisäksi pyydetään tekemään sähköpostilaatikko muodossa tietoturva@kunta.fi, jota tulaisiin jatkossa käyttämään sekä Kuntaliiton että viranomaisten tiedotuskanavana.
<https://www.kuntaliitto.fi/yleiskirjeet/2019/kyberhyokkaykseen-liittyvista-uhkakuvista-tiedottaminen>
- JUDO-hanke myös kuntien varautumisen tukena
JUDO-hanke kehittää julkisen hallinnon digiturvaa vuosina 2019–2021. Hankkeen puitteissa on toteutettu mm. JUDO-työpajoja, jotka tarjoavat tietoa, toimintamalleja ja työkaluja digitaalisen turvallisuuden kehittämiseen. Kaikki toteutetut JUDO-työpajat ovat katsottavissa tallenteena.
<https://vrk.fi/judo>
- Vielä ehdit ilmoittautua TAISTO19-harjoitukseen
Varaudu ennalta kyberhyökkäyksiin! Väestörekisterikeskus järjestää marraskuussa TAISTO19-harjoituksen, joka on avoin ja maksuton kaikille julkisen hallinnon organisaatioille ja sidosryhmille.
https://vrk.fi/artikkeli_e/-/asset_publisher/varaudu-ennalta-kyberhyokkayksiin-viela-ehdit-ilmoittautua-taisto19-harjoitukseen
- Tiedonhallintalaki voimaan 1.1.2020. Millaisia vaikutuksia kunnille?
Tiedonhallintalaki astuu voimaan vuoden 2020 alussa. Tiedonhallintalaki koskettaa useita ammattiryhmiä kunnissa. Lain vaikutukset ulottuvat muun muassa ylempään johtoon, yleishallintoon, asianhallintaan, säilyttämiseen, arkistointiin ja suurelta osin tietoturvallisuuteen. Laki asettaa tietoturvallisuudelle vähimmäisvaatimukset, joita myös kunnan on noudatettava.
<https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2019/tiedonhallintalaki-korostaa-tietoturvallisuutta-mita-kunnan-tulee-ottaa-huomioon>

Kiitos mielenkiinnosta!

Aki Pihlaja

09 771 2028

Aki.pihlaja@kuntaliitto.fi

Twitter: @PihlajaAki @KUJAprjekti

www.kuntaliitto.fi/kuja

Ilmaiset työkalut
saatavilla

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

